

לעילוי נשמת רגינה בת מסעודה

היום נלמד בעזרת ה':

מועד קטן דף ה

אמר אביי אם כן לכתוב רחמנא ביום: בפסוק נאמר 'וַיְבִיֹם הַרְאֹת בּוֹ בְּשָׂר חַי יִטְמָא'. רבא אמר כולה קרא יתירה הוא: כל המילה 'וַיְבִיֹם' מיותרת. אביי לעומת זאת סובר שהמילה 'יום' לומדים שהכהן רואה נגעים רק ביום ולא בלילה.

נפקא ליה מ'כנגע נראה לי בבית': נאמר בפסוק: 'וַבָּא אֲשֶׁר לוֹ הַבַּיִת וְהִגִּיד לַכֹּהֵן לֵאמֹר כִּנְגַע נִרְאָה לִי בַבַּיִת'. 'לי' מלמד שהנגע נראה לאיש בלא עזרת אור הנר דהיינו ביום. ולאחר מכן כתוב שהכהן בא לראות את הנגע 'וַצִּיָּה הַכֹּהֵן וּפְנֵי אֶת הַבַּיִת.. וְאַחַר כֵּן יָבֵא הַכֹּהֵן לְרְאֹת אֶת הַבַּיִת' דהיינו שהוא בא לראות את הנגע באותו הזמן - ביום.

לעומת זאת אביי לא לומד מהפסוק הזה מכיון שהוא מדבר על נגעי בתים והוא אמינא שבנגעי הגוף החמורים יותר (שהם טומאה שבגופו) לא נמתין עד הבוקר ונראה אותם בלילה (-ה"ר"י מפר"ש).

משנה: מלקט אדם עצמות אביו: המנהג בימיהם היה לקבור את המת בתחילה בשוחה עמוקה ולחה כדי שיתעכל הבשר ולאחר שנתעכל היו מוציאים את עצמותיו ומניחים אותם בארון עץ וקוברים אותו (-ירושלמי פ"א ה"ה) וזרכם היה לקבור את המתים לפי משפחות 'בקברות אבותם' (-ר"י מפר"ש).

נחלקו התנאים במשנה האם שמחה היא לו ללקט את עצמות הוריו או שאבל הוא לא. **לא יעורר אדם על מתו:** לא ישכור ספדן להספיד את מתו שמת מלפני חודש ויותר - בתוך שלושים יום לפני הרגל. וכן אם מת לו מת בתוך שלושים יום לפני הרגל לא ישכור ספדן בכדי ש'סיפידנו'.

גמרא: ורמינהו: שהמלקט עצמות הוריו מתאבל עליהם כל היום ואפילו שצורחים בתכריכים ולא מלקטם ממש וגם לא רואה אותם? הגמרא מתרצת שכוננת רבי מאיר שאין לחשוש שיתאבל בחג בגלל שהוא עסוק בשמחת החג. אבל לדעת רבי יוסי אנו חוששים שהליקוט יגרום לו להתאבל בחג.

(המשך בדף הבא ↓)

כד הדר ספדנא: כאשר מסתובב הספדן בארץ ישראל בעיר ואומר 'יבכו עימי כל מרירי לב' על המת.

ובא ספדן ועמד על פתח ביתו: להספיד את קרוב המשפחה שנפטר, ואשתו שילמה לספדן את שכרו בכסף ששמר בעלה לצורך עלייה לרגל לחג.

לפי שאין המת משתכח מן הלב: ואם יספידו אותו בתוך שלושים יום, יחזור הצער לליבות קרובי המשפחה מחדש כאילו מת באותו יום, ולא יצא מליבם שלושים יום ונמצא שיצטערו בחג (-נימוקי יוסף).

דקעביד בחינם: הספדן מספיד בחינם. שאין חשש של מעות הרגל, אבל יש חשש של צער.

משנה: אין חופרים כוכין וקברות במועד: מנהגם היה לחפור כוכים וקברות לצורך מתים שימותו בעתיד, וזוהי טרחה גדולה.

אבל מחנכין וכו': יבואר בגמ'.

נברכת: בריכה שמכבסים בה בגדים, ואין בזה טרחה גדולה.

ומותר לעשות ארון ולנסר נסרים לצורך הארון בחצר שהמת שם, אבל לא בחצר אחרת, שלא יאמרו שעושהו לצורך מלאכה אחרת. ורבי יהודה אוסר להביא עצים ולעשותם נסרים לצורך הארון, לפי שיש בזה טורח גדול, אלא א"כ היו כבר מנוסרים לפניו יו"ט.

גמרא: כוכין: חופרים מערה תחת הקרקע, ובמערה חופרים כמה כוכים, ובכל כוך קוברים אדם אחד. **קברות:** בונים בנין מעל הקרקע לקבור בו מתים.

בקיע: חפירה בקרקע למים.

קושיא: והרי למדנו בברייתא - 'הנברכת והבקיע', משמע שהם שני דברים שונים!

תירוץ: 'נברכת' היא 'גיהא', כלומר בריכה גדולה שעושים בחצר כדי שיתנקזו אליה מי השופכין שבחצר. 'בקיע' הוא 'בר גיהא', כלומר בריכה קטנה שעושים סמוך לגדולה, שכשהבריכה הגדולה מלאה, המים נשפכים ממנה לקטנה. ושתיהן הן בריכות החפורות בקרקע החצר.

משנה: אין נושאים נשים במועד... מפני ששמחה היא לו: יבואר בגמ'.

אבל מחזיר את גרושתו: שאין בזה שמחה גדולה כ"כ כמו אדם הנושא אשה חדשה.

עושה אשה את תכשיטיה במועד: כגון כחל וסרק, מפני שזהו צורך הגוף וכעין 'אוכל נפש'. רבי יהודה אומר - אשה לא תסוד את בשרה בסיד כדי להסיר את השיער ולעדן את הבשר, מפני שכעת במועד יש לה צער מזה.

ההדיוט (= מי שאינו בקי במלאכה) תופר כדרכו במועד, והאומן מְשַׁנֵּה ומכליב, כלומר עושה תפירות כעין שיני הכלב.

ומסרגים את המיטות: המיטות שלהם היו עשויות מארבעה רגליים, והיו קושרים עליהם חבלים בצורת שתי וערב, ועל החבלים היו מניחים את המצעים שעליהם היו שוכבים. מותר לסרג את המיטות במועד, דהיינו לארוג את המיטה בחבלים. ולדעת רבי יוסי - מותר רק למתוח את החבלים אם הם רפויים, אבל אסור לסרג.

גמרא: מה הטעם שאין נושאים נשים במועד 'מפני ששמחה היא לו':

לדעת רב יהודה - לפי שאין מערבים שמחה בשמחה (= שמחת המועד עם שמחת הנישואין), שבמועד עליו לשמוח רק בשמחת המועד בלבד.

לדעת רבה בר רב הונא - לפי שישמח רק בשמחת אשתו וישכח משמחת הרגל לגמרי.

"וְשִׂמְחָתָּ בְּחֻגְךָ", **בחגך ולא באשתך:** ומי שנושא אשה במועד מניח את שמחת המועד לגמרי ושמח רק באשתו. אבל שאר שמחה שאינו מבטל את שמחת החג בגללה, סובר שרב שכן מערבין שמחה בשמחה.

לדעת עולא - הטעם שאין נושאים נשים במועד הוא מפני שצריך לטרוח הרבה לצורך סעודת הנישואין, וכוונת המשנה 'מפני ששמחה היא לו' שהמועד שמחה היא לו, ואם ישא אשה במועד נמצא שטורח במקום לשמוח.

לדעת רבי יצחק נפחא - אם נתיר לישא אשה במועד, הרי שכולם לא ישאו נשים כל השנה, אלא ימתינו עד למועד כדי לחסוך ולעשות סעודה אחת למועד ולנישואין, ונמצא שבטל מפריה ורביה עד המועד.